

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa O. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w
R.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 27 kwietnia 2022 r.

na skutek skargi kasacyjnej strony powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z
dnia 26 lipca 2021 r., sygn. akt VII AGa (...):

- 1. odrzuca skargę kasacyjną;**
- 2. oddala wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 lipca 2021 r., sygn. VII AGa (...), Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację (pkt 1) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Od powyższego wyroku powód wywiódł skargę kasacyjną, zaskarżając go w całości. Skarżący zarzucił Sądowi Apelacyjnemu w (...) naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.),
a mianowicie:

a) naruszenie przepisów art. 11 c ust. 2 pkt 2 oraz art. 11d ust. 3 p.e. poprzez błędną wykładnię przejawiającą się w przyjęciu przez Sąd Apelacyjny, że uprawnienie do wprowadzenia ograniczeń z art. 11d ust. 3 p.e. obejmuje swym

zakresem również uprawnienie do wprowadzenia ograniczeń z art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., a wobec tego naruszenie przez przedsiębiorców ograniczenia wprowadzonego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. jest rzekomo równoznaczne z naruszeniem ograniczenia wprowadzonego na podstawie art. 11d ust. 3 p.e., co doprowadziło Sąd Apelacyjny do błędnego wniosku, iż zawarte w przepisie art. 56 ust. 1 pkt. 3a p.e. odesłanie do przepisu art. 11d ust. 3 ustawy miałoby rzekomo obejmować swym zakresem również przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. a w konsekwencji wadliwe przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, iż sankcja administracyjnokarna z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. obejmuje również niezastosowanie się przez przedsiębiorców do ograniczeń wprowadzonych przez operatora systemu przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e.;

b) naruszenie przepisu art. 56 ust. 1 pkt. 3a p.e. poprzez błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie poprzez przyjęcie w wyniku niedopuszczalnej wykładni rozszerzającej przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., tj. przyjęcie wbrew literalnej wykładni tego przepisu, że zakres przedmiotowy w/w przepisu zawierającego normę o charakterze karnym obejmuje również niezastosowanie się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e.;

c) naruszenie wynikającej z art. 2 oraz art. 42 ust. 1 Konstytucji RP zasady określoności przepisów prawa oraz wynikającej z art. 7 Konstytucji RP zasady praworządności poprzez dopuszczenie przez Sąd Apelacyjny nałożenia na Skarżącego przez Prezesa URE kary pieniężnej w wyniku niedopuszczalnej rozszerzającej wykładni przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., tj. przyjęcie wbrew literalnej wykładni tego przepisu, iż zawarta w nim sankcja administracyjnokarna obejmuje również niezastosowanie się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e.;

d) naruszenie przepisu art. 56 ust. 6a p.e. poprzez niewłaściwe zastosowanie i bezzasadne uznanie, iż w realiach niniejszej sprawy nie zachodziła sytuacja znikomego stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego Skarżącemu czynu uzasadniająca odstępianie przez Prezesa URE od wymierzenia kary pieniężnej;

2. naruszenia przepisów postępowania w zakresie, który miał istotny

wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), a mianowicie:

a) naruszenie przepisu art. 387 § 2¹ pkt 2 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., poprzez brak odniesienia się przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do wszystkich zarzutów podniesionych przez Skarżącego w apelacji;

b) zarzut nieważności postępowania w związku z naruszeniem przepisu art. 379 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP poprzez orzekanie przez Sędzię Sądu Okręgowego skierowanego do orzekania w Sądzie Apelacyjnym przez Ministra Sprawiedliwości.

Skarżący wnioskował o uchylenie zaskarżonego wyroku sądu II instancji i przekazanie sprawy sądowi II instancji do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach procesu według norm przepisanych z uwzględnieniem kosztów dotychczasowego postępowania oraz wniosku powoda o zwrot kosztów niniejszego postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych (pkt I), ewentualnie o orzeczenie co do istoty sprawy i zmianę wyroku sądu II instancji poprzez uwzględnienie apelacji powoda w całości i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego (pkt II).

Skarżący wnioskował o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej w zakresie zarzutu naruszenia prawa materialnego (zarzut z pkt. 1 lit. a podstaw kasacyjnych). Ponadto skarżący wskazywał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: czy sankcja administracyjnokarna z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. obejmuje również niezastosowanie się przedsiębiorców do ograniczeń wprowadzonych przez operatora systemu przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., czy też wobec braku przywołania w hipotezie przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. ograniczeń wprowadzanych na podstawie przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. niezastosowanie się przez przedsiębiorców do tych ograniczeń w ogóle nie jest sankcjonowane.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, w piśmie z 2 lutego 2022 r., Prezes URE wnioskował o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o oddalenie skargi kasacyjnej w całości jako pozbawionej uzasadnionych podstaw oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda jako obarczona nieusuwalnym brakiem konstrukcyjnym podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać: oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części (pkt 1); przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (pkt 2); wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (pkt 3). Zgodnie z § 2 powołanego artykułu, oprócz wymagań przewidzianych w § 1, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Natomiast w § 3 powołanego artykułu wskazano, że skarga kasacyjna powinna ponadto czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Do skargi kasacyjnej dołącza się także dwa jej odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego oraz dla Prokuratora Generalnego, chyba że sam wniósł skargę.

Stosownie do art. 398⁶ § 1 k.p.c., jeżeli skarga kasacyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 lub 3 k.p.c., przewodniczący w sądzie drugiej instancji wzywa skarżącego do usunięcia braków w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi. W art. 398⁶ § 2 k.p.c. wskazano zaś, że sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Zgodnie z § 3 przywołanego artykułu Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków. W art. 398⁶ § 4 wskazano, że o odrzuceniu skargi kasacyjnej niespełniającej wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 sąd drugiej instancji albo Sąd Najwyższy zawiadamia właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy pełnomocnik.

Zestawiając treść punktów art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. z art. 398⁶ § 1 i § 2 k.p.c. należy przyjąć, że elementy wymienione w art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c.

mają dla skargi kasacyjnej charakter konstrukcyjny, zaś ich brak nie podlega uzupełnieniu. Powyższe wynika wprost z treści art. 398⁶ § 2 k.p.c., w którym ustawodawca przewidział sankcję w postaci odrzucenia skargi kasacyjnej niespełniającej wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c.

Powyższe znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Jak przykładowo wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 16 października 1997 r., II CKN 404/97, „[b]raki kasacji w zakresie przytoczenia podstaw kasacyjnych, ich uzasadnienia oraz wniosków o uchylenie lub zmianę wyroku w całości lub w części nie podlegają naprawieniu w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych pisma procesowego. Nie jest również dopuszczalna wykładnia zakresu zaskarżenia i jego kierunków, gdyż kasacja powinna być tak zredagowana, aby nie stwarzała żadnych wątpliwości interpretacyjnych”.

W związku z powyższym za niepełny należy uznać wniosek powoda sformułowany w skardze kasacyjnej „o uchylenie zaskarżonego wyroku sądu II instancji” niezawierający wskazania czy uchylenie to ma nastąpić w całości czy w określonej (a jeżeli to w jakiej) części zaskarżonego orzeczenia. Z tych samych względów za niepełny należy uznać wniosek powoda dotyczący alternatywnego rozstrzygnięcia tj. „o orzeczenie co do istoty sprawy i zmianę wyroku sądu II instancji”. Zgodnie z treścią przywołanych przepisów i utrwalonym orzecznictwem wskazana okoliczność czyni skargę kasacyjną niedopuszczalną (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 6 sierpnia 2014 r., V CSK 24/4; 20 lutego 2015 r., V CSK 427/14; 10 czerwca 2020 r., III CSK 149/19).

Skarżący, wbrew jednoznacznej treści art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., nie oznaczył zakresu żądanego uchylenia i zmiany wyroku. Wskazać przy tym należy, że wniosek o „uchylenie zaskarżonego wyroku” oraz „o orzeczenie co do istoty sprawy i zmianę wyroku sądu II instancji” nie powinien być ani utożsamiany z żądaniem uchylenia orzeczenia w całości, ani uzupełniany założeniem sądu, że zakres żądanego uchylenia odpowiada wskazanemu przez stronę zakresowi zaskarżenia orzeczenia skargą kasacyjną („zaskarżam w całości”), tym bardziej, że mamy do czynienia z wyraźną i oczywistą sprzecznością pomiędzy zakresem zaskarżenia a wnioskami. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 21 marca 2000 r., II CKN 711/00 niezłożenie w kasacji wniosku o uchylenie lub zmianę

zaskarżanego wyroku w całości lub w części powoduje jej odrzucenie bez wzywania o uzupełnienie tego braku, zaś „ze względu na charakter postępowania kasacyjnego i stopień jego sformalizowania, nie jest również dopuszczalna wykładnia kasacji w kierunku ustalenia, jaki jest zakres zaskarżenia oraz – w związku z tym – jaki mógłby być wniosek skarżącego co do sposobu i zakresu orzeczenia przez Sąd Najwyższy”.

Zważyć ponadto należy, że określenie zakresu zaskarżenia oraz wniosku o uchylenie lub orzeczenie co do istoty sprawy i zmianę orzeczenia stanowi przedmiot odrębnych wymogów formalnych skargi kasacyjnej, co potwierdza tezę, że strona powinna w obu tych kwestiach odrębnie sformułować własne stanowisko.

Jak wskazywał w swym orzecznictwie Sąd Najwyższy, spełnienie powyższych wymagań nie może być uznane za nadmiernie skomplikowane lub kłopotliwe zarówno ze względu na okoliczność, że wszystkie elementy konstrukcyjne, niepodlegające czynnościom zmierzającym do usunięcia braków, są klarownie wskazane w art. 398⁴ § 1 k.p.c., jak i obowiązujące w postępowaniu kasacyjnym obowiązkowe zastępstwo stron przez profesjonalnych pełnomocników, zasadniczo adwokatów lub radców prawnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2020 r., III CSK 149/19).

Stosownie do art. 398⁶ § 2 k.p.c. skarga kasacyjna powoda podlegała odrzuceniu już na etapie badania jej przez Sąd drugiej instancji. Wobec nieodrzczenia skargi na wskazanym etapie, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 2 i art. 398² § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie 1 sentencji postanowienia.

Oddaleniu podlegał wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, gdyż złożony w odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda wniosek w tym przedmiocie został wyraźnie powiązany z odmową przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie z jej oddaleniem (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z 15 listopada 1934 r., C II 1677/34, Zb.Urz. 1935, poz. 204; postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01; z 29 maja 2009 r., V CSK 37/09; z 8 sierpnia 2012 r., II CSK 112/12).

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

